

764. 9779
18.

Cap. xv. No. 389
1765, 45.
17

QVAESTIONES SINGVLARES
CIRCA
D O T E M O B V E N I E N T E S

Q V A S
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
P R A E S I D E
D. FRID. GOTTLIEB ZOLLERO

PANDECTAR. P. P. ECCLES. CATHEDR. NVMB. CANON.
CVRIAE IN PROVINCIA SVPREMAE, IVDIC.
LVSAT. INFERIOR. ET FACVLT.
IVRID. ASSESS.

IN AVDITORIO ICTORVM

D. II. NOVEMBR. MDCCLXV.

P V B L I C E D E F E N D E T

IACOBVS FRIDERICVS MENSER
L I P S .

L I P S I A E
EX OFFICINA BREITKOPFFIA.

Capitulum 10880

10880

QUESTIONES SINGULARES

DOTEM OBVENIENTES

QVAE

TESTIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

P R A E S I D E

D. ERID. GOTTLIEB. ZOLLNERO

PROFESSORIS P. R. ECCLESIAE CATHEDRAE IVRIS CANON.

EXYLAE IN UNIVERSITATE FRIBURGAE

MDCCCXXXIII

IN AUDITORIO ICTORVM

D. M. HONORIS MAGISTR.

EXYLAE CATHEDRAE

JACOBVS FRIDERICVS MESSER

LIBR.

LIPSIAE

EX OFFICINA BREITKOPFII

QVAESTIONES SINGVLARES
CIRCA
DOTE^m OBVENIENTES.

§. I.

Dotis causa perpetua est ait Vlpianus l. i. ff. de
Iur. dot. et cum voto eius qui dat ita con-
trahitur, vt semper apud maritum sit. In
fauorem enim matrimoniorum, a quibus
conseruatio familiarum dependebat, intro-
ducebatur substantia ad onera matrimonii ferenda apta.
Quam ob causam pacta circa dotem interuenientia effi-
cebant modum probandi existentiam matrimonii, alias enim
inter liberos naturales et legitimos, cum Romanis ignota es-
set copula sacerdotalis, non dabatur differentia l. 10. et 11. C.
de natur. lib. Eandem ob rationem, ne dotis conditio red-
datur deterior, Romani erant solliciti, et priuilegia ad quae
foeminis prouocare licebat, confirmabant, *reipublicae enim*
l. 2. ff. de *Iur. dot. interst.*, *mulieres dotes saluas habere, propter*

A 2

quas

quas nubere possent. Vocabulum vero dotis, dum in se consideratur, latiore recipit significatum, et ad alia negotia applicatur. Quis enim ignorat penes scriptores latinos animi corporisque bona dici dotes. Quem fugit Iure Canonico *cap. sicut X. de consecrat.* obuenerit dotes ecclesiarum vel sacerdotum. Antequam enim exstruebatur ecclesia, dos tanquam peculium ei assignari debebat, vnde ecclesiae fructus, nec non clericis ad escam et vestitum necessaria facile suppeditari poterant *c. piae mentis 31. C. XVI. Qu. 7.* et qui eiusmodi ecclesiam fundabat eique dotem conferebat, ius patronatus et offerendi rectores consequatur, *c. de decernimus 32, C. XVI. Qu. 7.*

§. 2.

Ex aduerso si relatiue respectu scilicet habito ad matrimonium vocabulum dotis considerare velimus, alium recipit significatum, vel in abstracto, vel concreto. In priori dicitur ius, quo res aliqua dotalis est *l. 71. ff. de condit. et Demonstr.* nec non ius repetendae dotis soluto matrimonio *l. 1. ff. de dot. prael.* in hoc vero denotat ipsam rem, quae marito intuitu matrimonii infertur, et sic definiri potest per rem, quae ab uxore vel alio, marito ad onera matrimonii eo melius ferenda datur. Non solum vero res siue mobiles siue immobiles, sed etiam quantitates, imo iura constituunt dotem, hinc usufructus teste Vlpiano *l. 7. ff. de Iur. Dot.* in dotem dari potest. Obiiciet forsitan aliquis, genus in hac definitione haud esse adaequatum, cum ex praemissis et quantitates efficiant hanc substantiam, sed respondemus, nullum vocabulum commodius inueniri potuisse, cum res generis loco ponatur et reliquas species sub se comprehendat, eius enim appellatio *l. 25. ff. de V. S. latior est, quam pecuniae et etiam ea quae extra computationem matrimo-*

rimonii nostri sunt, continet, cum pecuniae significatio ad ea referatur, quae in patrimonio sunt. Diversae sunt species dotis, de quibus pariter ac personis quae hanc substantiam constituunt, cum de utroque ex systematibus iam abunde constet, generaliter nil monebimus, sed tantum quaestiones singulares in foro obuenientes tractabimus.

§. 3.

Prima quaestio sit hæc: utrum pater filiae, quæ habet bona, dotem dare teneatur. Communiter necessitatem dotandi hoc in casu negant, ex ratione, quia filia sine patris auxilio honestam conditionem nubendi inuenire potest, et exinde defendunt sententiam, patrem in subsidium tantum esse obligatum *Mencken in Pand. ad Tit. de Jur. dot. §. 5.* Pro coloranda causa prouocant ad fauorem alimentorum, et cum *l. 5. §. 6. ff. de agnos. et al. lib.* pater ab onere alimentandi filium, qui se exhibere potest, dicatur immunis, ob paritatem rationis idem iudicium de dote ferendum esse putant. Patrocinium huic sententiae quoque conciliare videtur ius antiquum, secundum quod praeter dotem foeminae nihil plerumque in bonis habebant *l. ult. §. 1. C. qui potior. in pign.* neque enim viri mulieres nimium volebant ditescere, ne infollescere. *Cuiac. lib. 27. Paul ad Edict. cuius rei testis est lex Voconia de coercendis mulierum haereditatibus:* vnde etiam patres plerumque eas exhaeredabant, sola dote eis relicta pro modo facultatum et dignitate familiae cum sua tum mariti *l. 10 §. ult. ff. de alim. leg. l. 64. §. ult. ff. de rei vindic.*

§. 4.

Sed haec argumenta quamuis speciem veritatis mereri videantur, nondum tamen iudicium omni exceptione quod est maius efficiunt. Ab alimentis enim eorumque praestatio-

tione ad dotem non valet consequentia, cum vtriusque di-
 versa sit obligatio, illa suppeditare tenetur pater, quem iustae
 nuptiae non demonstrant, dummodo filium non neget,
 hinc stupratori incumbit hoc onus, est enim naturalis obli-
 gatio, quae matrimonii non solum habet rationem, aut ne-
 cessitas dotandi incumbit tantum patri, quem secundum
 ius civile, ut liberos naturales a legitimis separemus, ita
 vocamus. Et ut rem clariorem reddamus, ad causam prin-
 cipalem, ex qua effectus dotandi fluit, est respiciendum.
 Causa vero est sine dubio patria potestas, ex hac ratione nec
 avus nisi neptem in sua haberet potestate, nec mater ad do-
 tandam filiam in regula adstringitur. Ex his praemissis fluit
 principium; dotem esse debitum legale, i. e. tale, quod leges
 patri vi patriae potestatis iniungunt. Probat hoc Marcianus
l. 19. ff. de Rit. nupt. qui parentes liberos sub potestate habentes
 nulla distinctione adhibita vtrum sint diuites vel paupes-
 res, dotare cogit, et ut iudices hac in re officium interpo-
 nant, praecipit. Pari ratione confirmat hoc Iustinianus *l. 7. C. de dot. promiss.*
 qui expresse dicit, *omnino paternum esse officium, dotem vel ante nuptias donationem dare pro sua progenie*
ratione in verbis posterioribus addita, ut scilicet puro nomine et
liberalitas et debitum suam sequantur fortunam. Quod si itaque
 pater respectu dotis in legibus dicatur debitor, huic vero
 non prodesse possit, an debitor egeat necne, cum solummodo
 quaeratur, vtrum debitum de iure possit exigi, quid inter-
 est quaevis patris, vtrum filia propria habeat bona. Quem-
 admodum enim peculium aduentitium, quod possidet filia,
 patrem a praestatione legitimae, quia est debitum necessa-
 rium, quod leges iniungunt, non liberat, ita ob similem ra-
 tionem nec diuitiae filiae patrem immunem efficiunt a con-
 stitutione dotis.

§. 5.
 Altera quaestio est haec: an sponsa quae sponso intuitu futuri matrimonii quantitatem certam dedit, respectu eius hypothecam tacitam in bonis sponso sibi vindicare possit. Dicit equidem Ulpianus *l. 3. ff. de Jur. Dot. Dos sine matrimonio esse non potest: ubicunque igitur matrimonii nomen non est, nec dos est, ad quod etiam Imperator Iustinianus l. unie. §. 1. C. de rei uxori. act.* cum ex persona mariti, quam uxoris tribueret hypothecam tacitam respexisse videtur. Hanc ob causam secundum praxin hodiernam in concursibus creditorum uxori intuitu dotis illatae, si nullum supersit dubium a die nuptiarum hypotheca tacita cum iure praelationis tribuitur. Ast si ex ratione iuris rem paullo penitius considerare velimus, alia amplectenda erit sententia. Ratio cur leges hypothecam tacitam concesserunt uxori, certe ea est, ne foemina ex administratione bonorum, quae competit marito, sentiat praedudicium, cum expressam cautionem ut exigeret reuerentia non permittit, nihilominus tamen prospiciendum erat dotibus, quarum conseruatio interesse publicum tangebatur. Quapropter Imperator Iustinianus in citata lege vnica concedens tacitam hypothecam, ab administratione rerum pupillarum desumebatur argumentum. Ex rationis idenditate adplicamus legem *quotiescunque enim ait Ictus l. 13. ff. de Legib. lege aliquid vnum vel alterum introductum est, bona occasio est, caetera, quae tendunt ad eandem utilitatem vel interpretatione vel iuris actione suppleri.* Ratio vero circa tacitam hypothecam respectu dotis competentem non solum ad uxorem, sed et ad sponsam iure adplicari potest, cum vtraque persona intuitu matrimonii offerat substantiam. Fingamus casum. Titia cum instaret matrimonium breui ante tempore sponso, qui meliorem reddere poterat conditionem, tria millia thalerorum quae alias die nuptiarum intulisset,

lisset, dotis loco dedit, quam summam sponsus dotis loco intuitu futuri matrimonii accepisse profitetur. Ante consummationem matrimonii decedit sponsus, et post eius obitum existit concursus creditorum. Ad qualem nunc claffione necesse est, vt ad debitum respiciamus. Mutuum non existit, ipse enim sponsus confessus est dotem; nullaque lege est cautum, ne dos ante matrimonium detur. Id enim quod in iure dicitur, dotem scilicet non existere sine matrimonio, ideo tantum est dispositum, vt differentia inter concubinatum et matrimonium sit certa, quae alias cum non in vsu esset copula sacerdotalis, haud poterat cognosci. Nec obstat lex supra citata 3. ff. De iur. Dot. praemissa enim docent Vlpianum de matrimoniis quae iure non possunt consistere, differuisse, et ad hunc casum principium subsequens quod sc. dos sine matrimonio esse nequeat, adplicasse. Cum itaque sponsus ex sua confessione debeat dotem, cur deneganda sint beneficia dotibus competentia, non dari potest ratio, potissimum cum legis auctoritas, quae vult vt ob fauorem publicum et vt foeminae honeste nubere possint, dotes conferentur, sibi vindicat locum. Nec laeduntur aequitatis regulae, quamuis alii creditores posteriori collocantur loco, sufficit enim sponsam versari in bona fide, et bona quae vere ad onera matrimonii ferenda pertinebant, administrationi sponsi commississe.

§. 6.
Tertia quaestio in eo versatur, an foeminae in bonis dotem promittentis competat ius tacitae hypothecae. Si non omnes, certe tamen plurimi, profitentur, hoc ius tantum marito esse concessum, eamque opinionem tanquam sententiam, omni exceptione maiorem ex l. vn. §. 1. C. de Rei uxor. action. pro-

probant. Sed si ipsa legis verba paullo accuratius considerare velimus, Imperatorem de restrictione huius beneficii non cogitasse liquido constabit. Iustinianus in principio §. r. huius legis generaliter dicit, *plenius subueniendum esse dotibus*, quo ipso demonstrat, fauorem dotis tantum esse, vt in omni casu eius conseruationi et securitati sit prospiciendum. Succurrendum vero non solum est marito, sed etiam vxori, quippe cui idem, imo fortius ius circa dotem competit. Quamuis enim constante matrimonio administrationem & vsumfructum sibi in regula vindicet maritus, dominium tamen vxori semel acquisitum non desinit, sed effectus tantum sunt in suspenso, quam ob causam soluto matrimonio vel mortuo marito substantiam vindicat & repetit: nec quod legum subtilitate transitus rerum dotalium in patrimonium mariti videatur fieri, ideo rei veritas deleta et confusa est. *l. 30. C. de Dot. Promiss.* Quid quod Iustinianus in supra citata lege vnica contra opinionem Doctorum sententiam expressis verbis constituat: Ait enim; *quemadmodum in administratione pupillarum rerum et in aliis multis iuris articulis tacitas hypothecas inesse accipimus, ita et in huiusmodi actione damus ex utroque latere hypothecam, siue ex parte mariti pro restitutione dotis, siue ex parte mulieris pro ipsa dote praestanda vel rebus dotalibus euictis, siue ipsae principales personae dotes dederint, vel promiserint, vel susceperint, siue aliae pro his personae.* Vltima huius propositionis verba rem decidunt, dum enim Imperator hypothecam intuitu dotis tam intuitu personarum principalium, quam earum, quae dotem promiserunt concedit, non distinguit vtrum maritus vel foemina promittentem conuenire velit, sed tantum id requirit, vt dos cuius gratia securitas desiderabatur, sit promissa, quo facto, beneficium legale circa quod versabatur interesse publicum obtinebat locum. Cum itaque lex in genere personis ad quas dos

B

vel

vel ratione domini vel alius iuris spectat. haec in parte auxilium praestat, lege vero non distinguente nec nostrum fit vt distinguamus, nulla dari potest ratio; cur marito soli exclusa foemina contra promittentem actio hypothecaria competat.

§. 7.

Alia obuenit quaestio: vtrum maritus, qui constante matrimonio passus est, vt foemina bona illata administret, et vsumfructum percipiat post eius mortem ab heredibus vsumfructum cum effectu petere possit. Constat equidem, quemlibet fauori pro se introducto renunciare posse renunciantemque facto suo contrauenire non posse, cum ad semel renunciata non detur regressus. Fit vero haec renunciatio vel expresse litteris aut verbis, vel tacite facto nempe interueniente, et posterior modus effectum validum producit, taciti enim secundum leges et principia iuris eadem est virtus ac expressi. Quod si itaque maritus constante matrimonio administrationi quam foemina circa dotem retinebat non contradixerit, quod tamen cum effectu et assistentibus legibus facere poterat, infimulque etiam vsumfructum ex natura dotis sibi competentem reliquerit vxori, oneraque matrimonii ex propriis bonis praestiterit, hoc facto liquido demonstrat, quod iure suo vti noluerit, et sic tacite renunciationem factam esse nemo est qui dubitabit. His ita comparatis frustranea videtur actio contra heredes instituta, quippe qui opposita exceptione pacti de non petendo pariter ac remissionis, quae ex ipso libello naturam litis ingressum impediens acquirit eius intentionem infringere penitusque elidere possunt. Haec quamuis in regula speciem veritatis mereantur, in praesenti tamen casu adplicationem haud admittunt, sed natura et qualitas negotii quod tractamus, aliam requirit decisionem. In contra-

hen-

hendis nempe pactis ad id principaliter est respiciendum, ne leges et regulae aequitatis ledantur. Ea etenim pacta quae neque dolo malo, neque aduersus leges, plebiscita, Senatus Consulta, Edicta Principum, neque quo fraus cui eorum fiat, facta erunt, tantum seruat Praetor. *l. 7. §. 7. ff. de Pact.* Renunciatio mariti circa administrationem dotis pariter et perceptionem ususfructus, quam tacite a marito factam esse colligimus, sine dubio hisce conventionibus, de quibus cogitauit Praetor aequitatis iudex est adnumeranda. Pacta enim quatenus dotem afficiunt, si conditio dotis fiat deterior *l. 16. ff. de Pact. Dot.* aut quoties mulierem reddunt indotatam carent effectu, ex qua ratione Ictus in lege *4. ff. de Pact. Dot. lib.* conventionem quod ususfructus in dotem conuertatur inualidam pronunciat. Idem quod Ulpianus de hac conventionem sentit, et dici potest de renunciatione a marito intuitu perceptionem fructuum, facta, dum enim vxor fructus dotis, quae alias marito ad onera matrimonii ferenda datur, sibi retinet, vere est indotata, et quasi nunquam intulisset dotem censetur. Quod si itaque eiusmodi conventionem leges ciuiles non probant, potius prohibent, sine dubio mariti renunciatio erit nulla, et quocumque tempore poterit reuocari, nec morte vxoris mutatur causa, cum actio iure contra defunctum competens, etiam eius stringat heredes, qui ad facta praestanda ex natura et qualitate successionis sunt obligati.

§. 8.

Ultima quaestio eo tendit, vtrum res ex pecunia dotali acquisita pertineat ad vxorem, et res dotalis fiat. Negatiuam amplectimur sententiam eandemque partim ex principio iuris, quod res in locum pretii non succedat, partim ex legum dispositione defendimus. Ad hanc spectat decisio Diocletiani et Maximiniani, qui lege *12. C. de Dot.*

Dot. Promiss. sequentem in modum pronunciant. *Ex pecunia dotali fundus a marito tuo comparatus non tibi quaeritur, cum neque maritus uxori actionem emti possit acquirere, at dotis actio tibi tantum competit.* Probant in hac lege Imperatores ad uxorem dominium rei ex pecunia dotali comparatae non spectare, sed hypothecam tantum tacitam, quam leges in bonis mariti concedunt, in hoc fundo locum habere, id quod verba, *dotis actio tibi competit*, satis liquide demonstrant. Illi qui contrariam eligunt opinionem prouocant ad legem 54. ff. de Iur. Dot. vbi Caius expresse dicit: *Res quae ex dotali pecunia comparatae sunt, dotales esse videntur.* Sed nihil inest legi, quod aduersariorum sententiae possit patrocinari, non enim asserit Ictus rem ex pecunia dotali adquisitam vere talem esse, sed tantum videri, per quod vocabulum solummodo indicatur ius, quod uxori propter fauorem dotis in eadem re competit, et ita lex cum rescripto Imperatorum, secundum quod tantum actio dotis datur conuenit. Nec obstat l. 55. ff. de Don. int. vir. et uxor. Paulus enim in eadem lege agit de donatione ab uxore marito facta. Haec ipso iure est nulla, et quocumque tempore in regula potest reuocari. Quod si itaque ex pecunia donata adquisierit rem maritus et ad inopiam sit reductus, impossibile est repetitio pecuniae, ast quia res extat, quam non suo sed uxoris nomine adquisiuisse censetur maritus, uxori eius dominium attribuitur, hinc Ictus vitur ratione, *cum pecunia mulieris res comparata extet.* Ex his vero facile apparet legem differere de casu singulari, eo quo regula generalis desumi non potest.

ULB Halle

3

007 469 896

VD18

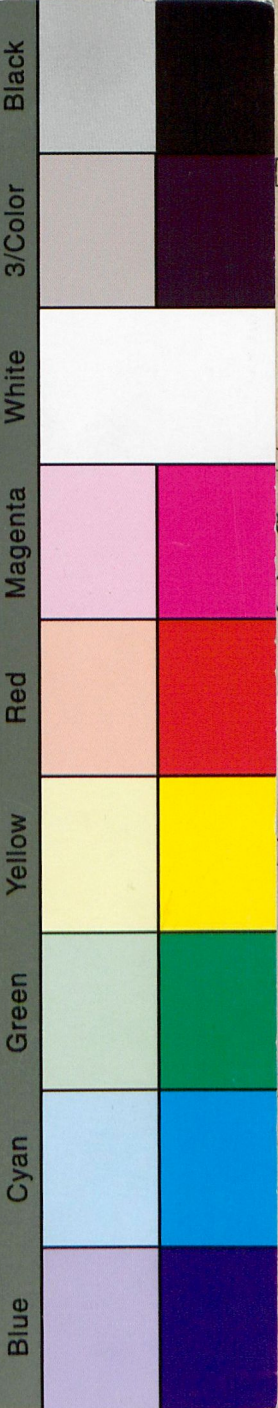
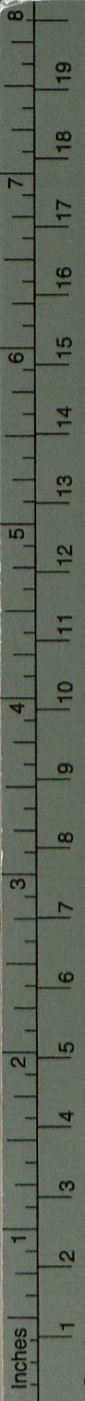

Capf. xv. No. 860
1765, 45.
17

B.I.G.

Farbkarte #13

ONES SINGVLARES

CIRCA

OBVENIENTES

QV AS

DRVM ORDINIS AVCTORITATE

R A E S I D E

OTTLIEB ZOLLERO

ECCLES. CATHEDR. NVMB. CANON.

ROVINCIA SVPREMAE, IVDIC.

INFERIOR. ET FACVLT.

IVRID. ASSESS.

TORIO ICTORVM

NOVEMBR. MDCCLXV.

I C E D E F E N D E T

FRIDERICVS MENSER

L I P S.

L I P S I A E

C I N A B R E I T K O P F I A.

